

MTÜ EESTI VUTT

Ohustatud tõu
– EESTI VUTT –
jõudluskontrolli läbiviimise kord

2018

SISUKORD

I	JÕUDLUSKONTROLI LÄBIVIIMISE KORRA ÕIGUSLIKUD ALUSED	3
II	JÕUDLUSKONTROLI LÄBIVIIMISEL KASUTATAVAD MÕISTED.....	3
III	JÕUDLUSKONTROLI EESMÄRGID JA JÕUDLUSKONTROLLIS OSALEMISE TINGIMUSED	5
IV	ARETUSVUTI PÕLVNEMIS- JA JÕUDLUSANDMETE KOGUMISE, TÖÖTLEMISE JA SÄILITAMISE KORD.....	6
4.1.	Põlvnemis- ja jõudlusandmete kogumine, nende õigsuse kontrollimine.....	6
4.2.	Jõudluskontrolli läbiviimise meetodika.....	7
4.3.	Andmete töötlemise, säilitamise ja avaldamise kord.....	8
V	LABORATOORIUMI ANDMED, KUS TEHAKSE JÕUDLUSE MÄÄRAMISEKS VAJALIKKE ANALÜÜSE.....	9
VI	JÕUDLUSANDMETE KOGUMISE KOOLITUSPROGRAMM, JÕUDLUSANDMETE KOGUJA TUNNISTUSE SAAMISE NÕUDED JA VÄLJASTAMISE KORD	9
6.1.	Koolitusprogramm	9
6.2.	Jõudlusandmete koguja tunnistuse väljastamine ja kehtivus	10
VII	TÕUMATERJALIDE MÜÜK	10
LISAD	.....	12
Lisa 1.	Eesti vuti soovitatavad pidamistingimused.....	12
Lisa 2.	Eesti vuti soovitatavad söötmisnormid, ...	13
Lisa 3.	Eesti vuti käibeleht.....	15
Lisa 4.	Eesti vuti põlvkondade arvestusleht.....	16
Lisa 5.	Individaalse jõudluskontrolli munemisleht.....	17
Lisa 6.	Eesti vuti individaalse jõudluskontrolli vutimunade kaaluleht	18
Lisa 7.	Eesti vuti individaalse jõudluskontrolli vuttide kaalumisleht	19
Lisa 8.	Jõudlusandmete koguja tunnistus.....	20
Lisa 9.	Tõumaterjali tunnistus.....	21
Lisa 10.	Jõudluskontrolli läbiviimise koostöölepingu vorm.....	22

I JÕUDLUSKONTROLI LÄBIVIIMISE KORRA ÕIGUSLIKUD ALUSED

Käesoleva korra õiguslikeks alusteks on –

- 1) Põllumajandusloomade aretuse seadus (PõLAS);
- 2) Täiskasvanute koolituse seadus (TÄKS);
- 3) Maaeluministri 30.04.2015 määrusega nr 55 kinnitatud „*Ohustatud tõugu loomapidamise toetus*”;
- 4) MTÜ Eesti Vutt juhatuse 12.12.2018 otsusega kinnitatud „*Ohustatud tõu – Eesti vutt – geneetiliste ressursside säilitamise ja tõuaretuse programm aastateks 2019 – 2023*“.

II JÕUDLUSKONTROLI LÄBIVIIMISEL KASUTATAVAD MÕISTED

Aretusfarm – vutifarm, milline osaleb MTÜ Eesti Vutt „Ohustatud tõu - Eesti vutt - geneetiliste ressursside säilitamise ja tõuaretuse programmis aastateks 2019 – 2023”; farmis peetakse puhtatõulisi eesti vutte vastavalt käesolevale korrale; farmis viiakse läbi eesti vutitõu individuaalset- ja rühmaviisilist jõudluskontrolli ning farmil on õigus müüa sertifitseeritud (tunnistusega) tõumaterjali.

Põllumajandusministri 03.10.2002 määrusega nr 73 kinnitatud „*Põllumajanduslindude aretuse eesmärgil pidamiseks ning haudemunade ja ööpäevaste tibude turustamise eesmärgil tootmiseks kasutatava loomakasvatushoone või –rajatise, seal lindude pidamise ning haudemunade ja ööpäevaste tibude tootmise veterinaar nõuded*“ sätestatule.

Individuaalne jõudluskontroll – individuaalpuuris toimuv vuti jõudluspotentsiaali kindlakstegemine (määratakse munemise algus ((vuti vanus esimese muna munemisel)) munemisintensiivsus, munade keskmine mass, vuti kehamass, tibude kooruvus) vastavate andmete regulaarse kogumise, registreerimise, töötlemise, analüüsimise ja säilitamise teel.

Individuaalpaaritus – emaslindu paaritatakse kindla isaslinnuga.

Individuaalpuur – emaslindu peetakse üksikult või koos ühe isaslinnuga.

Jõudlusandmete koguja – aretusfarmis tegutsev loomapidaja või tema poolt volitatud isik, kes on läbinud vastava jõudlusandmete kogumise koolituse ja jõudluskontrolli läbiviija on väljastanud talle vastava tunnistuse.

Jõudluskontrolli läbiviija – tunnustatud aretusühing, MTÜ Eesti Vutt.

Jõudluskontrolli spetsialist – jõudluskontrolli toimingute tegemiseks erialast pädevust omav isik, kellega jõudluskontrolli läbiviija on sõlminud kirjalikult sellekohase lepingu.

Jõudluskontrollialune vutt – vutt alates 35 päeva vanuseks saamisest, märgistatud (kantakse jõudluskontrolli aluste vuttide käibehele).

Korrelatsioonikoefitsiendid (kordajad) – erinevate produktiivsuse näitajate vahelised statistilised seosed.

Muna keskmine mass (0,1 g täpsusega) – muna keskmine mass kontrollperioodi jooksul (kaalutud munade mass summeeritakse ja jagatakse munade arvuga).

Muna kuju indeks – muna lühema ja pikema diameetri suhe (või muna pikema ja lühema diameetri suhe).

Munakoore indeks – munakoore paksuse ja munakoore massi suhe.

Munakoore mass, g (0,1 g täpsusega).

Munakoore paksus (mm) – mõõdetakse mikromeetriga (kas munakoore teravas otsas, tõmbis otsas või munakoore keskel).

Munatoodang aastas – vuti munatoodang 365 (liigaastal 366) päeva jooksul või 364 päeva toodang (13 munemiskuud) kui arvestust peetakse 28 päevaste kuutoodangute alusel (individuaalsel munemiskontrollil).

Munatoodang kuus – vuti poolt munetud munade arv arvestuskuus (28 päeva).

Munavalge mass, g (0,1 g täpsusega).

Munemahakkamise vanus – emasvuti vanus esimese muna munemisel (päevades).

Munemisintensiivsus (munevus), % – munade arv (tk)/perioodi pikkus (päeva) $\times 100$.

Munemiskuu – munatoodangu arvestusühik, mille kestus, sõltumata kalendrikuust, on 28 päeva.

Noorvutt – noor vutt kuni 35 päeva vanuseks saamiseni.

Noorvuttide kehamass 35-päevaselt (1 g täpsusega).

Perekondaretus – ühte perekonda kuuluvate lindude paaritamine.

Puhasaretus – ühte tõugu kuuluvate lindude paaritamine.

Rebu mass, g (0,1 g täpsusega).

Rühmapaaritus – rühmapuuris toimuvad lindude vahelised paaritused.

Rühmapuur – mitme linnu pidamiseks ettenähtud puur.

Rühmaviisiline jõudluskontroll – rühmapuuris toimuv ühe vutiperekonna ja -põlvkonna vuttide jõudluse kindlakstegemine (munevus, munade keskmine mass, vuttide kehamass, tibude kooruvus) ja/või nende söödakulu ja söödaväärinduse määramine vastavate andmete regulaarse kogumise, registreerimise, töötlemise, analüüsimise ja säilitamise teel.

Rümbasaagis (%) – rümba massi ja linnu elusmassi suhe $\times 100$.

Söödaväärindus (SV), kg /kg – sööda kulu (kg) toodetud munade massi või kehamassi juurdekasvu kohta.

SV= sööda kogus, kg/ toodang, kg.

Tapasaagis (%) – lihakeha massi ja linnu elusmassi suhe $\times 100$.

Tibude kooruvus (%) – inkubaatorisse pandud munadest koorunud tibude arv/haudesse pandud munade arv $\times 100$.

Täiskasvanud vuttide kehamass (1 g täpsusega).

Vutibroiler – noor vutt kuni lihaks realiseerimiseni.

III JÕUDLUSKONTROLI EESMÄRGID JA JÕUDLUSKONTROLLIS OSALEMISE TINGIMUSED

- 3.1. Eesti vutitõu jõudluskontroll on aretustöö peamiseks komponendiks, mille eesmärgiks on eesti vuti populatsiooni jõudlusvõime pidev monitooring ja nende andmete analüüsil baseeruv eesti vuti aretustöö.
- 3.2. MTÜ Eesti Vutt poolt teostatavas jõudluskontrollis osalemiseks ja aretusfarmiks kvalifitseerumiseks peab farm vastama järgmistele nõuetele:
  - 3.2.1. aasta keskmine tõendatud päritoluga eesti vuttide arv (aretus)farmis on vähemalt 1000 lindu, emas- ja isasvuttide suhe farmis peab tagama reproduktsiooniks kõlbulike haudemunade saamise (rühmapuurides peetakse 1 isasvuti kohta 2...5 emasvutti);
  - 3.2.2. vuttide pidamisel järgitakse vuttide soovitatavaid pidamisnõudeid (Lisa 1) ning söötmissnorme (Lisa 2) (Allikas: H. Tikk jt, Linnukasvatus II – Tartu, 2008);
  - 3.2.3. vuttide individuaalse jõudluskontrolli all olevaid isendeid peab aretusfarmi lindudest olema 4% ja mitte vähem kui 100 isendit;
  - 3.2.4. jõudluskontrollialuseid vutte peetakse kas individuaal- või rühmapuurides, sõltuvalt jõudluskontrollis püstitatud eesmärkidest;
  - 3.2.5. individuaalse jõudluskontrolli all olevad linnud peavad olema märgistatud (kasutatakse jalarõngaid või tiivanumbreid) ja identifitseeritavad (põlvkonniti); vutid märgistatakse jalarõngastega või tiivanumbritega nende 35 päeva saavutamisel; individuaalse jõudluskontrolli alused vutid kantakse eesti vuti käibelehele (Lisa 3);
  - 3.2.6. rühmajõudluskontrollis osalevad suguvutid peavad olema märgistatud rühmapuurides. Rühmapuurides olevad vutid kantakse eesti vuti käibelehele (Lisa 3), kus rühmajõudluskontrolli toimingute tarvis märgitakse puuris olevate lindude arv ja nende sugupool ning lindude puuri panemise aeg. Lindude koorumise aeg rühmajõudluskontrolli toimingute tarvis fikseeritakse eesti vuti põlvkondade arvestuslehel (Lisa 4). Lihaks realiseeritavaid vutibroilereid ei märgistata.

Märgistamata puurides ja käibelehtedele mitte kantud vutte ei arvestata farmi eesti vuti populatsiooni hulka;

3.2.7. individuaalsel ja rühmaviisilisel jõudluskontrollil täidetakse järgmisi algarvestusdokumente:

- Eesti vuti käibelet (Lisa 3);
- Eesti vuti põlvkondade arvestusleht (Lisa 4);
- Individuaalse jõudluskontrolli munemisleht (Lisa 5);
- Eesti vuti individuaalse jõudluskontrolli vutimunade kaaluleht (Lisa 6);
- Eesti vuti individuaalse jõudluskontrolli vuttide kaalumisleht (Lisa 7);

3.2.8. aretusfarmi jõudlusandmete koguja peab läbima vastava koolitusprogrammi ja omama sellekohast pädevustunnistust (Lisa 8);

- 3.3.** Jõudluskontrollis osalemiseks esitab osaleda sooviv farm jõudluskontrolli läbiviijale vastavasisulise kirjaliku avalduse.
- 3.4.** Lindude veterinaarse seisundi kohta esitab farm jõudluskontrolli läbiviijale veterinaarteenistuse poolt väljastatud vastavasisulise tõendi.
- 3.5.** Jõudluskontrolli spetsialist kontrollib 14 päeva jooksul arvates avalduse esitamisest farmi vastavust käesolevas korras sätestatud jõudluskontrollis osalemise tingimustele, sh vuttide söötmis- ja pidamistingimusi, lindude välimikku ja üldseisundit ning algdokumentatsiooni olemasolu.

Jõudluskontrollis osalemise nõuetele vastavuse või mittevastavuse kohta koostab ja esitab jõudluskontrolli spetsialist kontrolli teostamise 14-päevase tähtaja jooksul kirjaliku kokkuvõtte jõudluskontrolli läbiviijale, milline omakorda teavitab farmi esitatud avalduse rahuldamisest või mitterahuldamisest kirjalikult 3 tööpäeva jooksul arvates jõudluskontrolli spetsialistilt kirjaliku kokkuvõtte saamisest.

- 3.6.** Jõudluskontrollis osalemise avalduse rahuldamisel sõlmivad aretusfarm, jõudluskontrolli läbiviija ja jõudluskontrolli spetsialist kolmepoolse kirjaliku lepingu, milles sätestatakse jõudluskontrollis osalemise täpsemad tingimused ja kord. Lepingu näidisvorm on toodud käesoleva korra Lisas 10.

IV ARETUSVUTI PÕLVNEMIS- JA JÕUDLUSANDMETE KOGUMISE, TÖÖTLEMISE JA SÄILITAMISE KORD

4.1. Põlvnemis- ja jõudlusandmete kogumine, nende õigsuse kontrollimine

4.1.1. Eesti vuti põlvnemisandmed registreeritakse aretusfarmis jõudlusandmete koguja poolt arvestuslehel (Lisa 4), kuhu kantakse järgmised andmed:

- vanemakarja põlvkond (F),
- munatüübiline (MT) perekond (prk) 4; lihatüübiline (LT) perekond (prk) 8,
- haudesse minevate munade arv ja kuupäev (uus F),
- tibude koorumise aeg ja arv,
- koorumisprotsent (%),

- 35-päeva vanuselt puuridesse pandud emas-ja isasvuttide arv.
- 4.1.2. Aretuslindude põlvnemisõigsuse kindlustamiseks tuleb aretusfarmis vuttide haudemunad koguda, säilitada ning tibusid inkubeerida põlvkonniti ja perekonniti.
- 4.1.3. Üleskasvatamisel tuleb tibusid pidada põlvkonniti ja perekonniti eraldi. Iga vutipõlvkond puurides tuleb märgistada nii, et neid oleks võimalik identifitseerida.
- Alates 35 päeva vanuselt peavad individuaalsesse jõudluskontrolli minevad linnud olema märgistatud vähemalt ühe jalarõngaga või tiivanumbriga (olenevalt meetodist), kus rõnga värvus või märgise number tähistab vuti konkreetset põlvkonda.
- 4.1.4. Märgistamise etapist algab jõudluskontroll ja andmete kogumine.
- 4.1.5. Individuaalses jõudluskontrollis osalevaid vutte (1 isas- ja 1 emaslind) peetakse märgistatud individuaalpuurides. Munad registreeritakse igapäevaselt munemislehel (Lisa 5).
- 4.1.6. Rühmaviisilise munemiskontrolli puhul paigutatakse emas-ja isasvutid märgistatud puuridesse sugupoolte suhtega 1♂ 2..5♀ kohta.
- 4.1.7. Lindude munatoodang ja lindude liikumine (karja tulek ja karjast väljaminek) registreeritakse eesti vuti käibehehel (Lisa 3).

4.2. Jõudluskontrolli läbiviimise meetoodika

- 4.2.1. Noorvuttide valik (valivad jõudluskontrolli läbiviija spetsialist ja aretusfarmi jõudlusandmete koguja) individuaalsesse jõudluskontrolli toimub nende 35-päevaseks saades alljärgnevalt: vähemalt 50♂ ja 50♀ noorvuti kaalumisel selgitatakse põlvkonna (F) noorvuttide keskmine kehamass, millest üle 15% kergemaid ja üle 15% raskemaid noorvutte individuaalsesse jõudluskontrolli ei rakendata.
- 4.2.2. Munatoodangu ja lindude liikuvuse üle peab arvestust ning täidab vastavad dokumendid (Lisad 3 ja 5) aretusfarmi jõudlusandmete koguja igapäevaselt ühel ja samal kellaajal.
- Muna keskmise massi ja vuttide kehamassi leidmiseks kaalutakse ühekaupa kontrollitav produkt või jõudluskontrollialune lind ning saadud tulemi/näitaja registreerib aretusfarmi jõudlusandmete koguja vastavates dokumentides.
- 4.2.3. Jõudluskontrollis osalevate lindude osas määratletakse ja fikseeritakse:
- munatoodang ja lindude liikumine (Lisa 3);
  - jõudluskontrollis osalevate lindude valik 35-päevaselt (Lisa 4);
  - emasvuttide munevus igapäevaselt vormikohastel munemislehtedel (Lisa 5);
  - muna keskmise massi kuus 3-e järjestikusel päeval munetud munade kaalumise kaudu (Lisa 6);

- eesti vuti lihajõudluse määramisel tapetakse 40 – 45-päevased (vastavalt kinnitatud metoodikale) vutibroilerid litsentseeritud tapamajas, kus toimub ka lihakehade morfoloogia uurimine. Määratakse:

1. tapaeelne kehamass, g
2. lihakeha (kaelata) mass, g
3. tapasaagis, %.

Lihakehast määratakse, %:

1. rinnalihaste mass
2. jalalihaste mass

- emas- ja isasvuttide kehamass, mille määramine toimub:
  - puuri paigutamisel,
  - 3-e kuu vanuselt ja
  - jõudluskontrolli lõppemisel (Lisa 7).

4.2.4. Kogutud jõudlusandmed (Lisad 3; 5 ja 6) edastab aretusfarmi jõudlusandmete koguja jõudluskontrolli spetsialistile peale iga munemiskuu lõppu, hiljemalt 10 päeva jooksul.

Jõudluskontrolli spetsialistile esitatakse andmelehtede koopiad. Algandmelehtede originaalid säilitatakse aretusfarmis vähemalt 3 aastat.

4.2.5. Juhul, kui aretusfarm tähtaegselt jõudlusandmeid ei esita ja / või on rikkunud muid aretusfarmile käesolevast korrast ning selle alusel sõlmitavast lepingust tulenevaid kohustusi, on jõudluskontrolli spetsialistil õigus teha jõudluskontrolli läbiviijale ettepanek farmi väljaarvamiseks jõudluskontrollialuste farmide hulgast.

Jõudluskontrolli läbiviija vaatab spetsialisti vastavasisulise ettepaneku läbi ning teeb otsuse 5 tööpäeva jooksul arvates ettepaneku laekumisest. Vastuvõetud otsusest informeerib jõudluskontrolli läbiviija aretusfarmi mitte hiljem kui 2 tööpäeva jooksul arvates otsuse vastuvõtmisest.

4.2.6. Katsed söödakulu ja kvaliteedi, lihajõudlusnäitajate ning munade morfoloogilise koostise osas toimuvad perioodiliselt vastavalt MTÜ Eesti Vutt säilitus- ja aretusprogrammi tööplaanile. Katsete täpsem sisu, tegemise aeg jms tegemine lepitakse kokku aretusfarmiga sõlmitavas lepingus (Lisa 10).

4.3. Andmete töötlemise, säilitamise ja avaldamise kord

4.3.1. Jõudlusandmete algandmete õigsuse eest vastutavad aretusfarmi jõudlusandmete koguja ja jõudluskontrolli spetsialist.

4.3.2. Aretusfarmi andmete põhjal koostab jõudluskontrolli spetsialist iga jõudluskontrollis osaleva farmi kohta sisulise kokkuvõtte jõudluskontrolli tulemustest eelneva 12 kuu kohta aretustöö tulemustest juhul, kui pooltevahelises lepingus ei ole sätestatud teistsugust tähtaega.

Konkreetselt aretusfarmi kohta koostatud kokkuvõtte esitab jõudluskontrolli spetsialist nii aretusfarmile kui jõudluskontrolli läbiviijale mitte hiljem kui 1 kuu

jooksul pärast 12-kuulise (vm aretusfarmiga kokkulepitava) perioodi lõppu. Jõudluskontrolli läbiviija säilitab vastavad andmed andmekaitse üldpõhimõtteid ja -nõudeid järgides.

- 4.3.3. Igakuise tagasiside jõudluskontrolli tulemuste ja / või hetkeseisu kohta edastab jõudluskontrolli spetsialistilt lõppenud munemiskuu kohta, järgmise kuu jooksul vahetult suuliselt aretusfarmi esindajale ja farmi jõudlusandmete kogujale või taasesitatavas vormis e-posti vahendusel. Laiapõhjalisema analüüsi esitab jõudluskontrolli spetsialist aretusfarmile üks kord kolme kuu jooksul.
- 4.3.4. Eesti vuti aretustulemuste avaldamise kord lähtub põllumajandusloomade aretuse seaduse vastavatest sätetest. Andmed avalikustatakse kokkuleppel aretusfarmi ja jõudluskontrolli läbiviijaga.

V LABORATOORIUMI ANDMED, KUS TEHAKSE JÕUDLUSE MÄÄRAMISEKS VAJALIKKE ANALÜÜSE

- 5.1.** Programmi täitmiseks vajalikud söötade koostise analüüsid tehakse Eesti Maaülikooli (EMÜ) Veterinaarmeditsiini ja Loomakasvatuse Instituudi laboratooriumis.

Vutimuna ja -liha keemilise koostise analüüsid tehakse EMÜ Veterinaar- ja Toidulaboratooriumis või teistes vajalikku tunnustust ja pädevust omavates laboratooriumites.

VI JÕUDLUSANDMETE KOGUMISE KOOLITUSPROGRAMM, JÕUDLUSANDMETE KOGUJA TUNNISTUSE SAAMISE NÕUDED JA VÄLJASTAMISE KORD

6.1. Koolitusprogramm

- 6.1.1. Eesti vutitõu jõudlusandmete koguja koolituse korraldab MTÜ Eesti Vutt kui jõudluskontrolli läbiviija põllumajandusloomade aretuse seaduse § 20 lg 2 sätete kohaselt.
- 6.1.2. Jõudlusandmete kogumise koolitus viiakse läbi ja jõudlusandmete koguja tunnistuse väljastamine toimub vastavalt kehtivale koolitusprogrammile ja tunnistuse väljastamise korrale.
- 6.1.3. Aretusprogrammist lähtuvad teemad koolitusprogrammis on järgmised:
- Eesti vuti ajalugu, jõudlus, aretustöö perspektiivid;
  - Vuttide kasulikud omadused ja iseärasused;
  - Vutimunade kvaliteet;
  - Vutitibude ja täiskasvanud vuttide sugupoole määramine;
  - Täiskasvanud suguvuttide pidamine ja söötmine;
  - Jõudluskontrolli läbiviimine farmis (sh munemis-, käibe- ja põlvkondade arvestuslehtede täitmine).

Lisaks peab jõudlusandmete koguja tunnistuse saamiseks oskama iseseisvalt täita jõudlusandmete kogumise ja edastamise algdokumente (Lisad 3, 4, 5, 6, 7) ning omama põhiteadmisi „*Ohustatud tõu - Eesti vutt - geneetiliste ressursside säilitamise ja tõuaretuse programm aastateks 2019 – 2023*“ sisust.

- 6.1.4. Koolituse kestus on 6 akadeemilist tundi. Koolitus tuleb läbida enne jõudlusandmete kogumisega alustamist.

6.2. Jõudlusandmete koguja tunnistuse väljastamine ja kehtivus

- 6.2.1. Jõudluskontrolli läbiviija väljastab koolitusprogrammi läbinud jõudlusandmete kogujale sellekohase tunnistuse.

Tunnistus kehtib 5 aastat arvates selle väljastamisest.

- 6.2.2. MTÜ Eesti Vutt aktsepteerib ka teis(t)e tunnustatud **linnukasvatusega tegelevate** aretusühingu(te) poolt väljastatud jõudlusandmete koguja tunnistust.

- 6.2.3. Jõudluskontrolli läbiviijal on õigus tunnistada tunnistus kehtetuks, kui –

6.2.3.1. jõudlusandmete koguja ei ole korduvalt (st kokku vähemalt 3 korral) edastanud jõudluskontrolli spetsialistile jooksva jõudluskontrolli perioodil etteantud tähtaegadel nõutavaid andmeid;

6.2.3.2. jõudlusandmete koguja on teadvalt esitanud jõudluskontrolli spetsialistile valeandmeid või on rikkunud muid käesolevast korrast tulenevaid omapoolseid kohustusi;

6.2.3.3. jõudlusandmete koguja on rikkunud *Ohustatud tõu - Eesti vutt - geneetiliste ressursside säilitamise ja tõuaretuse programmi aastateks 2016 – 2018*;

6.2.3.4. aretusfarm soovib lõpetada jõudluskontrolli andmete kogumise;

6.2.3.5. aretusfarm lõpetab tegevuse.

- 6.2.4. Otsuse jõudlusandmete koguja tunnistuse kehtetuks tunnistamise kohta teeb MTÜ Eesti Vutt juhatus. Vastuvõetud otsus kuulub viivitamatult edastamisele otsust puudutavale aretusfarmile.

VII TÕUMATERJALIDE MÜÜK

- 7.1. Tõumaterjali müügiõigus on aretusfarmil, kus teostatakse individuaalset jõudluskontrolli ning millised täidavad nõuetekohaselt käesolevas korras sätestatud tingimusi.

- 7.2. Tõumaterjali müüja peab arvestust müüdavate haudemunade, vutitibude, noorvuttide ja suguvuttide kohta.

- 7.3. Tõumaterjali tunnistuse väljastab aretusfarmile MTÜ Eesti Vutt ning sellele kirjutab alla ka aretusfarmi esindaja (Lisa 9).

- 7.4. Tõumaterjali tunnistus väljastatakse üldjuhul müügitehingu päeval või see edastatakse jõudluskontrolli läbiviija poolt ostjale hiljemalt 1 nädala jooksul peale müügitehingut.
- 7.5. Tõumaterjali müügil väljastab müüja laboratoorsete uuringute (katse)protokolli, mis tõendab, et antud partii on linnutaudi vaba.

Käesolev Ohustatud tõu – Eesti vutt – jõudluskontrolli läbiviimise kord on kinnitatud MTÜ Eesti Vutt juhatuse 12.12.2018 otsusega.

LISAD

Lisa 1. Eesti vuti soovitatavad pidamistingimused

Vutitibude ja noorvuttide pidamine

Vutitibud ja noorvutid kuni 7 nädala vanuseni on soovitatav kasvatada põrandal turvasallapanul.

Tehisemadena kasutatakse punase valgusega elektrilisi soojenduslampe. Valguspäev seega on 24h. Ruumi valgustihedus 10 luksit. Temperatuur soojenduslampide all 36 - 20 kraadi C, vastavalt tibude vanusele. Ruumi temperatuur 29 - 20 kraadi C. Vutitibude paigutustihedus 70 - 100 tibu 1-le ruutmeetrile.

Munavuttide pidamine

35-päevaselt paigutatakse noorvutid munejate vuttide puuridesse, kus toimub lindude söötmine, jootmine, munade kogumine, sõnniku eemaldamine. Ventilatsioon ja valgustus on mehhaniseeritud ning automatiseeritud.

Valguspäeva pikkuseks on 15h, valgustiheduseks 20 luksit, ruumi temperatuuriks 20 - 22 kraadi C, suhteline õhuniiskus 50 - 70%.

Paigutustiheduseks on keskmiselt 60 vutti puuri 1 ruutmeetri põrandapinna kohta.

Suguvuttide puuri sügavuseks ja kõrguseks peetakse optimaalseks vastavalt 250 ja 200mm. Rühmapuurides peetakse ühe isasvuti kohta 3 - 4 emasvutti.

Lisa 2. Eesti vuti soovitatavad söötmisnormid, %

Näitaja	Noorvutid, vanus nädalates		Suguvutid
	0...4	4...6	
Metaboliseeruv energia			
100 g söödas Kcal	300	290	290
MJ	1,26	1,22	1,22
Toorproteiin	27,5	24,0	22,5
Toorkiud, maksimum	3,0	4,0	4,0
Linoolhape	1,2	1,0	1,4
Kaltsium	1,1	1,0	4,1
Üldfosfor	0,80	0,70	0,80
Omastatav fosfor	0,45	0,40	0,45
Naatrium	0,17	0,17	0,17
Kaalium	0,50	0,50	0,40
Kloor	0,15	0,15	0,20
Magneesium	0,06	0,06	0,05
Mikroelemendid, g/t:			
Mangaan	90	90	70
Tsink	70	70	50
Raud	50	50	60
Vask	8	8	8
Jood	0,6	0,6	0,6
Seleen	0,2	0,2	0,2
Koobalt	0,7	0,7	0,7
Aminohapped:			
Lüsiin	1,39	1,21	1,12
Metioniin	0,50	0,44	0,47
Metioniin+tsüstiin	1,00	0,87	0,79

Trüptofaan	0,28	0,24	0,21
Arginiin	1,60	1,40	1,28
Histidiin	0,58	0,51	0,36
Leutsiin	1,90	1,66	1,40
Isoleutsiin	1,05	0,92	0,88
Fenüülalaniin	0,90	0,78	0,71
Fenüülalaniin+türosiin	1,80	1,57	1,37
Treoniin	1,00	0,87	0,71
Valiin	1,20	1,05	0,86
Glütsiin	1,32	1,25	0,90

Vitamiinid:

A, retinool, mln RÜ/t	15	10	10
D ₃ , kolekaltsiferool, mln RÜ/t	2,0	1,5	1,5
E, dialfatokoferool, g/t	40	30	30
K, menadioon, g/t	2	2	2
B ₁ , tiamiin, g/t	4,0	4,0	4,0
B ₂ , riboflaviin, g/t	6,0	6,0	6,0
B ₃ , pantoteenhape, g/t	20	20	20
B ₄ , koliinkloriid, g/t	1200	1200	1500
B ₅ , nikotiinhape, g/t	50	50	50
B ₆ , püridoksiin, g/t	6,0	6,0	6,0
B _c , foolhape, g/t	1,00	1,00	1,00
B ₁₂ , kobalamiin, g/t	0,025	0,025	0,025
H, biotiin, g/t	0,20	0,20	0,20
C, askorbiinhape, g/t	50	50	50

Lisa 6. Eesti vuti individuaalse jõudluskontrolli vutimunade kaaluleht

Kuupäev: .....

Jrk nr	PRK nr	PRK nr	märkused
	Muna keskm. mass g	Muna keskm. mass g	
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31			
32			
33			
34			
35			
36			
37			
38			
39			
40			
41			
42			
43			
44			
45			
46			
47			
48			
49			
50			

Lisa 7. Eesti vuti individuaalse jõudluskontrolli vuttide kaalumisleht

Kuupäev: .....

PRK 4		PRK 4		PRK 8		PRK 8	
Jrk nr	vutikana♀ kehamass g.	vutikukk♂ kehamass g.	märkus	Jrk nr	vutikana♀ kehamass g.	vutikukk♂ kehamass g.	märkus
1				51			
2				52			
3				53			
4				54			
5				55			
6				56			
7				57			
8				58			
9				59			
10				60			
11				61			
12				62			
13				63			
14				64			
15				65			
16				66			
17				67			
18				68			
19				69			
20				70			
21				71			
22				72			
23				73			
24				74			
25				75			
26				76			
27				77			
28				78			
29				79			
30				80			
31				81			
32				82			
33				83			
34				84			
35				85			
36				86			
37				87			
38				88			
39				89			
40				90			
41				91			
42				92			
43				93			
44				94			
45				95			
46				96			
47				97			
48				98			
49				99			
50				100			

Lisa 8. Jõudlusandmete koguja tunnistus

MTÜ EESTI VUTT

JÕUDLUSANDMETE KOGUJA TUNNISTUS

Nr

.....

/Ees- ja perekonnanimi /

Välja
antud: .....Kehtiv
kuni: .....

Mittetulundusühing Eesti Vutt esindaja:

Lisa 9. Tõumaterjali tunnistus

MTÜ EESTI VUTT

TÕUMATERJALI TUNNISTUS nr/CERTIFICATE OF BREED MATERIAL No:

Kuupäev / Date

MÜÜJA / SELLER .....

OSTJA / BUYER .....

Tõug / Breed .....

Põlvkond / Generation .....

Haudemunad tk / Hatching eggs pcs .....

Noorlinnud tk / Young birds pcs .....

Tõulinnud tk / Breed stock pcs .....

Mittetulundusühing Eesti Vutt esindaja:

Farmi esindaja:

Tunnistuse väljastamise kuupäev:

Lisa 10. Jõudluskontrolli läbiviimise koostöölepingu vorm

Käesolev leping on käsitletav teosena autoriõiguse seaduse tähenduses. Kõik sellest tulenevad MTÜ Eesti Vutt kui autori õigused on kaitstud seadusega

JÕUDLUSKONTROLLI LÄBIVIIMISE KOOSTÖÖLEPING

Käesoleva jõudluskontrolli läbiviimise koostöölepingu (edaspidi “Leping”) on sõlminud

- (i) **MTÜ EESTI VUTT**, registrikood _____, asukoht Alajõe küla, Vara vald, Tartu maakond 60403, juhatuse liikme, _____ isikus (edaspidi nimetatud ka “Jõudluskontrolli läbiviija”),
- (ii) **ZZZ**, isikukood _____, elukoht _____ (edaspidi nimetatud ka “Jõudluskontrolli spetsialist”) ja
- (ii) **WWW**, registrikood _____, asukoht _____, juhatuse liikme XXXXX isikus, (edaspidi nimetatud ka “Farm”)

alljärgnevas

ARVESTADES ASJAOLU,

et MTÜ Eesti Vutt kui tunnustatud aretusühing on huvitatud eesti vuti kui ohustatud linnutõu säilitamisest ja jätkusuutlikust arengust;

et jõudluskontroll on eesti vutitõu aretustöö peamiseks komponendiks. Jõudluskontrolli eesmärgiks on eesti vuti populatsiooni jõudlusvõime pidev monitooring ja nende andmete analüüsil baseeruv eesti vuti aretustöö;

et MTÜ-ga Eesti Vutt kokkulepitud tingimustel osutab ZZZ kui eriteadmistega isik oma professionaalset kaasabi jõudluskontrollitoimingute läbiviimisel eesmärgiga tagada jõudluskontrollis osalevate farmide jätkusuutlik areng eesti vutitõu kasvatamisel;

et WWW kui eesti vutitõu kasvataja, vastates MTÜ Eesti Vutt kehtestatud jõudluskontrollis osalemise tingimustele, on huvitatud jõudluskontrollis osalemisest eesmärgiga tagada oma farmis kasvatatavate eesti vutitõu lindude tõupuhtus;

sõlmisid MTÜ Eesti Vutt, ZZZ ja WWW (edaspidi koos nimetatud ka “Pooled” või eraldi nimetatud ka “Pool”) käesoleva Lepingu alljärgnevatel tingimustel.

I ÜLDSÄTTED

1.1 Lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste kohaldamise aluseks on eelkõige, kuid mitte ainult –

- põllumajandusloomade aretuse seadus (RT I 2002, 96, 566);
- MTÜ Eesti Vutt juhatuse 21.10.2016 otsusega kinnitatud Ohustatud tõu – eesti vutt jõudluskontrolli läbiviimise kord (kättesaadav MTÜ Eesti Vutt kodulehel aadressil: <http://xxxxxxxxxxxxx>) (edaspidi nimetaatud ka lühendina “JKK”);
- MTÜ Eesti Vutt juhatuse 21.10.2016 otsusega kinnitatud Ohustatud tõu – eesti vutt – geneetiliste ressursside säilitamise ja tõuaretuse programm aastateks 2016 – 2018 ning
- võlaõigusseadus (RT I 2001, 81, 487).

1.2 Pooled tagavad ja deklareerivad, et Lepingu sõlmimisega ei ole nad rikkunud ühtegi enda suhtes kehtiva seaduse, muu õigusakti või põhikirja sätet ega ühtki endale varem sõlmitud lepingutega võetud kohustust.

II LEPINGU ESE

2.1 Pooled on kokku leppinud, et perioodil __.__.2017 - __.__.2017 teostatakse Farmis järgmised jõudluskontrollitoimingud:

2.1.1 _____;

2.1.2 _____;

2.1.3 _____;

2.1.4 _____.

2.2 Pooled on kokku leppinud, et perioodil __.__.2018 - __.__.2018 teostatakse Farmis järgmised jõudluskontrollitoimingud:

2.2.1 _____;

2.2.2 _____;

2.2.3 _____;

2.2.4 _____.

2.3 Pooled on kokku leppinud, et jõudluskontrollialuseid linde Farmis on Lepingu sõlmimise hetkel ____ .

III POOLTE KOHUSTUSED

3.1 Lepinguliste eesmärkide saavutamiseks kohustub Farm –

- 3.1.1** järgima tingimusteta MTÜ Eesti Vutt jõuduskontrolli läbiviimise korras sätestatud, aretusfarmi suhtes kehtestatud nõudeid;
- 3.1.2** viima läbi jõudlusandmete kogumise täielikus vastavuses MTÜ Eesti Vutt jõuduskontrolli läbiviimise korras sätestatud nõuetele;
- 3.1.3** edastama Lepingu p 3.1.2 nimetatud andmed Jõudluskontrolli spetsialistile hiljemalt 10 päeva jooksul peale iga munemiskuu lõppu;
- 3.1.4** teavitama Jõudluskontrolli läbiviijat ja Jõudluskontrolli spetsialisti viivitamatult kirjalikult kõikidest asjaoludest, mis takistavad Farmil täitmast käesolevast Lepingust ja / või jõudluskontrolli läbiviimise korrast tulenevaid kohustusi;
- 3.1.5** täitma kõiki Jõudluskontrolli läbiviija ja / või Jõudluskontrolli spetsialisti poolt Farmile esitatud juhiseid jõudluskontrolli läbiviimise raames;
- 3.2** Lepinguliste eesmärkide saavutamiseks kohustub Jõudluskontrolli läbiviija koostöös Jõudluskontrolli spetsialistiga -
  - 3.2.1** kooskõlas MTÜ Eesti Vutt jõudluskontrolli läbiviimise korraga teostama Farmi poolt esitatud andmete professionaalse töötluste ja analüüsitoimingute läbiviimise, kasutades selleks vajadusel EMÜ Veterinaarmeditsiini- ja loomakasvatuse instituudi kaasabi;
  - 3.2.2** sisestama Farmilt saadud andmed vastavasisulisse andmebaasi, mis võimaldab nende statistilist andmetöötlust;
  - 3.2.3** edastama omapoolse analüüsi tulemused ning saadud andmed koos omapoolse hinnangu, juhiste ja / või soovitusetega Farmile;
  - 3.2.4** nõustama Farmi vajadusel käesolevast Lepingust ja / või jõudluskontrolli korrast tuleneda võivate küsimuste esinemisel;
  - 3.2.5** mitte edastama ühelegi kolmandale isikule ilma Farmi eelneva kirjaliku nõusolekuta Farmilt jõudluskontrolli läbiviimise eesmärgil saadud andmeid.

Käesolevas punktis sätestatud kohustus ei hõlma jõudluskontrolli raames Farmi poolt Jõudluskontrolli läbiviijale või Jõudluskontrolli spetsialistile üleantud algdokumentatsiooni ja selle kättesaadavust MTÜ Eesti Vutt juhatusele, programmi rahastajale ja vastavatele kontrollorganitele ning analüüside läbiviimiseks EMÜ Veterinaarmeditsiini- ja loomakasvatuse instituudile.

IV LEPINGU TÄHTAEG JA ENNETÄHTAEGNE LÕPETAMINE

- 4.1** Leping jõustub selle allakirjutamisest Poolte poolt ning on kehtiv kuni 31. detsembrini 2018.
- 4.2** Jõudluskontrolli läbiviijal on õigus käesolev Leping erakorraliselt üles öelda kui –
  - 4.2.1** Farm ei ole korduvalt, st kokku vähemalt 3 korral edastanud Jõudluskontrolli spetsialistile kogutud andmeid või

- 4.2.2** Farm on teadvalt esitanud Jõudluskontrolli spetsialistile või Jõudluskontrolli läbiviijale valeandmeid või
- 4.2.3** Farm on rikkunud muid käesolevast Lepingust, MTÜ Eesti Vutt jõudluskontrolli läbiviimise korrast või MTÜ Eesti Vutt „Ohustatud tõu – Eesti Vutt – geneetiliste ressursside säilitamise ja tõuaretuse programm aastateks 2016 – 2018“ tulenevaid omapoolseid kohustusi, seades sellega kahtluse alla Farmi jõudluskontrolli tulemuste usaldusväärset;
- 4.3** Lepingule alla kirjutades kinnitab Farm, et on teadlik MTÜ Eesti Vutt jõudluskontrolli läbiviimise korra p-s 4.2.5 sätestatud tingimusest, mille kohaselt, kui Farm ei esita ja / või on rikkunud muid aretusfarmile JKK-st või käesolevast Lepingust tulenevaid kohustusi, on Jõudluskontrolli spetsialistil õigus teha Jõudluskontrolli läbiviijale ettepanek Farmi väljaarvamiseks jõudluskontrollialuste farmide hulgast ning seeläbi käesoleva Lepingu lõpetamisest.
- 4.4** Farmil on õigus käesolev Leping erakorraliselt üles öelda, kui –
- 4.4.1** Farm ei soovi jätkata jõudluskontrollis osalemist või
- 4.4.2** Farm lõpetab eesti vutitõu kasvatamise või
- 4.4.3** Farm lõpetab mistahes põhjusel tegevuse.

V VASTUTUS

- 5.1** Farm vastutab Jõudluskontrolli läbiviijale ja / või Jõudluskontrolli spetsialistile esitatud andmete õigsuse eest.
- 5.2** Jõudluskontrolli spetsialist vastutab omapoolsete kohustuste nõuetekohase täitmise eest.
- 5.3** Jõudluskontrolli läbiviija vastutab jõudluskontrollitoimingute nõuetekohase läbiviimise eest.

VI POOLTE ESINDAJAD JA KONTAKTANDMED

- 6.1** MTÜ-d Eesti Vutt esindavad Lepingust tulenevates ja sellega seotud õigustes ja kohustustes juhatuse liige Janika Jõgi (tel. 53 467 690; e-posti aadress: janika.jogi@eesti.ee), juhatuse liige Lembit Liivamägi (tel. 58 366 310, e-posti aadress: liivalembit@gmail.com) või juhatuse liige prof Harald Tikk (tel. 52 86828, e-posti aadress: harald@tikk.ee).
- 6.2** Jõudluskontrolli spetsialisti kontaktandmed on: tel. xxxxxxxx; e-posti aadress: _____.
- 6.3** Farmi esindavad Lepingust tulenevates ja sellega seotud õigustes ja kohustustes juhatuse liige CCCCC (tel. _____; e-posti aadress: _____ ja / või _____ (tel. _____, e-posti aadress: _____).

VII VÄÄRAMATU JÕUD

7.1 Pooled vabanevad Lepingust tulenevate ja sellega seotud kohustuste täitmisest osaliselt või täielikult, kui seda takistavad vääramatu jõuna kvalifitseeritavad asjaolud.

Vääramatu jõu esinemine peab olema tõestatud selle Poole poolt, kes soovib viidata nimetatud asjaolule kui alusele, et vabaneda seadusest tulenevatest ja/või Lepingus sätestatud vastutusest endale Lepinguga võetud kohustuste mittetäitmise või mittevastava täitmise eest.

7.2 Vääramatu jõu asjaolude esinemisel tuleb teist Poolt sellest viivitamatult kirjalikult informeerida.

7.3 Vääramatu jõu asjaolude esinemisel pikeneb lepinguliste kohustuste täitmise tähtaeg.

VIII VAIDLUSTE LAHENDAMINE. KOHTUALLUVUS.

Pooled kohustuvad rakendama kõiki kohaseid meetmeid, et lahendada kõik Lepingust tulenevad vaidlusküsimused läbirääkimiste teel. Kokkuleppele mitte jõudmisel lahendatakse kõik Lepingust tulenevad vaidlused kostja asukohajärgses kohtus.

IX POOLTEVAHELISED TEATED

Kõik Pooltevahelised teated seoses Lepinguga täitmisega esitatakse teistele Pooltele kirjalikult Poolte poolt Lepingus V punktis nimetatud e-kirja aadressil või mõnel muul aadressil, mida Pool on teistele Pooltele kirjalikult teatavaks teinud.

POOLTE ALLKIRJAD

Jõudluskontrolli läbiviija:

Jõudluskontrolli spetsialist:

Farm:

Allkirjastatud digitaalselt/

_____

_____

_____